

τοπροσώπως εξετάσαμεν, εὐμενεία τοῦ καλοκαγά-
θου καὶ φιλέλληνας βιβλιοθηκαρίου, ἀντίγραφον,
ὅπερ ἡμαρτημένως ὁ Adelung ὑπέθεσε μετακομισθὲν
εἰς Παρισίους. Τρεῖς Ἰταλοὶ λόγιοι, συνεργασθέν-
τες, ὁ Pasini, ὁ Rivotella καὶ ὁ Berta, ἐδημοσίευ-
σαν τῷ 1749, εἰς τὸν Κατάλογον τῶν χειρογρά-
φων τῆς τοῦ Ταυρίνου βιβλιοθήκης, τὸ κείμενον
μετὰ μετρίας λατινικῆς μεταφράσεως (1). Ἐφεξῆς
ἡ μετάφρασις αὕτη κατὰ μέρος μὲν ἐξεδόθη παρὰ
τοῦ Beckmann (2), καθ' ὁλοκληρίαν δὲ μετέπειτα
παρὰ τοῦ Wichmann (3), καὶ τοῦ Starczewski (4).
Ὁ παπολάτρης Ῥώσος πρίγκηψ Αὐγουστῖνος Γα-
λιτσῖνος ἐδημοσίευσεν νεωστὶ καὶ μετάφρασιν γαλ-
λικήν (5).

Ὡς πρὸς τὴν ἐκδόσιν τοῦ κειμένου τῆς Ταυρια-
νῆς ἐκδόσεως αὕτη ἐγένετο ἀθλία, καὶ πλήρης πλεί-
στων ὅσων ἐλαττωμάτων. Ἀρκεῖ μόνον περὶ ταύ-
της νὰ σημειώσωμεν, ὅτι οἱ ἐκδότης, ὑπὸ τῆς ἀ-
πειροκαλίας ἀπατηθέντες τοῦ Ἑλλήνος καλλιγράφου,
τοῦ ἀντιγράφαντός ποτε τὸ ποίημα, ἐξέλαβον αὐτὸ
ὡς σύγγραμμα πεζόν, καὶ εἰς σχῆμα πεζοῦ συγ-
γράμματος ἐπεσύναψαν αὐτὸ εἰς τὸν Κατάλογον,
ἀντὶ νὰ διαιρέσωσι τὴν διήγησιν κατὰ τοὺς δεκα-
πεντασυλλάβους στίχους, ἐν οἷς ὁ λόγος συνετέθη.
Παρασιωπῶμεν τὰ περισσὰ τυπογραφικὰ παρορά-
ματα, ἅπερ ποῦ μὲν ἀκρωτηριάζουσι τὸν στίχον,
ποῦ δὲ στρεβλοῦσι τὸ νόημα.

Τὸ κείμενον τοῦτο, ἐπιμελῶς διωρθωμένον, καὶ
στιχῶδὸν διατεταγμένον, ὡς πρέπει εἰς ἔμμετρον
πόνημα, ζητοῦμεν τὴν ἀδειαν νὰ παρασυνάψωμεν
τῇ δε τῇ Διατριβῇ, οὐχὶ βέβαια ὡς δεῖγμα ποιη-
τικῆς εὐφυΐας, ἢ τεκμήριον τέχνης διηγηματικῆς,
ἀλλὰ μᾶλλον ὡς μνημεῖον σπουδαῖον ἅμα δὲ καὶ
δυσεύρετον, διαφέρον τὰ τε χρονικὰ τῆς Ἀνατολι-
κῆς Ἑκκλησίας καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας γραμ-
ματολογίας μας.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΖΑΜΠΕΛΙΟΣ.

**Ἐπεται τὸ ποίημα*.*

ΔΥΟ ΡΩΣΙΔΕΣ

αἰχμαλῶται ἐν Καυκάσῳ.

(Συνέχεια. 13α φυλλάδ. 227, 228, 229 καὶ 230.)

—ooo—

Ὁ Γράμοφ ἀνεχώρησε τὴν 2 Δεκεμβρίου ἐκ τοῦ
χωρίου Ἀνδρειέφσκ μετὰ τοῦ τατάρου Μωχάμεθ.
Πλὴν δὲ τῆς ἐπιστολῆς καὶ τῶν προφορικῶν δια-

κοινώσεων τὰς ὁποίας ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ πρίγκηψ
Δαυὶδ διὰ τὸν Σιαμίλ, ἐνεχείρισε καὶ ἐνδύματα καὶ
διάφορα ἄλλα πράγματα διὰ τὰς αἰχμαλώτους. Καὶ
πρῶτον μὲν ἦλθον εἰς Βουρτανζί, κώμην πρωτεύ-
ουσαν τῆς πλησιεστέρας ἐχθρικῆς χώρας. Ἐκεῖ ὁ
ναῖπ Μουρτζά Ἀλῆς ἔδειξεν αὐτοῖς ἐπιστολὴν τοῦ
Σιαμίλ, περιέχουσαν ταῦτα· « Εἶδον κατ' ὄναρ ὅτι
ὁ διερμηνεὺς τοῦ πρίγκηπος Ὁρβελιάνη ἔρχεται κο-
μίζων εὐαρέστους εἰδήσεις περὶ τοῦ υἱοῦ μου. Οἱ
ὀφθαλμοί μου τὸν ἀκολουθοῦσιν. » Ἐπειτα δὲ μετε-
φέρθησαν εἰς Δερκετ Ὀτάρ, ὅπου κατεσκήνου ὁ Σια-
μίλ· ἀλλὰ πρὶν ἢ παρουσιασθῇ εἰς τοῦτον ὁ Γράμοφ
ἔγραψεν αὐτῷ ἐρωτῶν πῶς ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῇ.
— Κατὰ τὸν Ῥωσικὸν τρόπον, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος. —
Ὅτε δὲ ἦλθεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ ἱμάμη ἀφώπλισαν
αὐτὸν οἱ φύλακες, καὶ εἰσελθὼν εὐρέθη κατέναντι τοῦ
Σιαμίλ, καθημένου μεταξὺ τοῦ σουλτάνου Δανιήλ
καὶ τοῦ Κέρ Εφρένδη, μαυρίδου σχεδὸν τυφλοῦ, πα-
ρακολουθεῦντος πάντοτε τὸν ἀρχηγὸν τῶν ὀρέων,
καὶ κοιμισμένου μάλιστα μετ' αὐτοῦ.

« Ὁ Ῥώσος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐνεχείρισε
σιωπηλῶς τῷ Σιαμίλ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ στρατηγοῦ
Ὁρβελιάνη· ἦτο δὲ ἡ ἐπιστολὴ συστατήριος, περιέ-
χουσα καὶ συγχαρητηρίους εὐχὰς διὰ τὴν δοθεῖσαν
τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἀδειαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος. Τε-
λειωθείσης δὲ τῆς μεταφράσεως, ὁ Σιαμίλ προσεκά-
λεσε τὸν Γράμοφ νὰ καθήσῃ, καὶ ἠρώτησε περὶ τοῦ
ἀρχηγοῦ του καὶ τοῦ πρίγκηπος Τσαυτσαυατζέ.

« — Ὑγιαίνουν χάριτι θεῆς, ἀπεκρίθη ὁ Γράμοφ,
καὶ σὲ εὐχαριστοῦν διὰ τὴν περὶ τῶν αἰχμαλώτων
φροντίδα σου. Ἐκτιμῶμεν τὸ καλόν, καὶ ἂν δὲν ἡμ-
πορέσωμεν ἡμεῖς νὰ σὲ ἀνταμείψωμεν, ἰδοὺ ὁ Θεός.

« Ταῦτα ἀκούσας ὁ σουλτάνος Δανιήλ ἐμειδίασεν
ἐκλαδῶν ἀντὶ εἰρωνείας· ἀλλ' ὁ Σιαμίλ ἄλλως πῶς
ἔκρινε. Διέταξε τοὺς σωματοφύλακας ν' ἀποδώσωσι
τὰ ὅπλα εἰς τὸν Γράμοφ, καὶ τοὺς ἐπέπληξε σφο-
δρότατα ὡς ἀτόπως φερθέντας πρὸς ξένον, τὸν ὁ-
ποῖον τόσον ἠγάπα. Εἶτα στραφεὶς πρὸς τοῦτον
εἶπε·

« — Χαίρω ἀληθῶς διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ ἐμπιστο-
σύνην. Πρῶτον σήμερον ἔρχεται ἐδῶ ἀξιωματικὸς
Ῥώσος ἔχων ἀξίωμα πρέσβεως· διὸ καὶ θεωρῶ τοῦτο
ὡς ἀπόδειξιν τιμῆς.

« Ἐπειδὴ δὲ ὁ Γράμοφ ἐγίνωσκε τὰ ἦθη τοῦ τό-
που, ἀπεκρίθη εὐγενῶς· καὶ κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον
ἐξηκολούθησεν ἡ συνδιάλεξις ἐπὶ τινὰ ὥρην.

« — Θὰ ἔλθῃ ὁ υἱός μου; ἠρώτησεν ἐπὶ τέλους
ὁ Σιαμίλ.

« — Ἄν καὶ ἔγινε μισὸς Ῥώσος, ἀπεκρίθη ὁ
Γράμοφ, καὶ ἐλληρονόμησε τὸν ἰσχυρόν σου νοῦν, θὰ
ἔλθῃ ἀναμφιβόλως. Προτιμότερον νὰ διοικῇ ἐδῶ χι-
λιάδας ἀνθρώπων παρὰ μίαν ἑκατοντάδα Ῥώτων.

« — Τί φρονεῖς δι' αὐτόν; ἠρώτησεν ὑπομει-
διῶν ὁ Σιαμίλ τὸν σουλτάνον Δανιήλ. — Καὶ ἐκβα-
λὼν τὸ ὠρολόγιόν του ἐσήμανεν αὐτό· ἡ ὥρα ἦτο
ἐνδεκάτη καὶ ἡμίσεια. — Εἶναι καιρὸς, εἶπε, νὰ
προσευχηθῶ.

« Τότε μουλλάς τις, ἐκεῖ πλησίον εὐρισκόμενος,

(1) Codices manuscriptorum Bibliothecae Taurinensis Athenaei. Taurini, 1749, I. 433.

(2) Litteratur der alteren Reisebeschreibungen. Gottingen, 1809, I. 404.

(3) Sammlung bisher noch ungedruckter kleiner Schriften alteren zur Geschichte und Kenntnis des Russischen Reichs. Berlin, 1820.

(4) Historiae Ruthenicae scriptores exteriori saeculi XVI. T. 2.

(5) Document relatif au patriarcat Moscovite. Paris, chez Techener, 1857.

έψαλε τὴν συνήθη κλῆσιν, καὶ οὕτως ἐτελείωσεν ἡ συνεδρίασις, μεταφερθέντος τοῦ Γράμοφ εἰς ἄλλην σκηνήν. Μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς προσευχῆς ὁ Κέο ἐφ' ἐνός τῃς ἐλθὼν πρὸς τοῦτον τὸν ἡρώτησε μετὰ πολλὰς εὐγενεῖς περιφράσεις, περὶ τῆς πολιορκίας τῆς Σεβασταυπόλεως. Εκείνος δὲ ἀπεκρίθη ὅτι ἐξηκολούθει μὲν πάντοτε, ὅτι ὅμως διὰ τὴν δριμύτητα τοῦ χειμῶνος ἀπέθνησκον καὶ πολλοὶ Ῥῶσοι καὶ ἐχθροὶ πολλοί.

» Τὴν δὲ πρωῒαν τῆς ἐπιούσης ὁ Σιαμίλ ἔστειλε νὰ ἐρωτήσῃ τὰ περὶ τοῦ Γράμοφ, καὶ περὶ τὴν πέμπτην ὥραν ὄρεινοί τινες ἐκ τῶν σωματοφυλάκων τοῦ ἱμάμης ἔφεραν αὐτῷ ἐπὶ ξύλινου δίσκου πῆλινον ἀγγεῖον περιέχον τσαῖον ἕως δώδεκα ποτηρίων. Ἡ νυχκάσθη δὲ νὰ πῇ ὅλον αὐτό, διότι ἄλλως θὰ ἐφαίνετο ὅτι προσέβαλλε τὸν φιλοξενούμενον. Τὴν μεσημβρίαν οἱ αὐτοὶ ὄρεινοὶ ἔφεραν γαῖμα, τὸ δὲ ἐσπέρας προτεκλήθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Σιαμίλ, ὅστις ἀπέτεινε αὐτῷ μυρία ἐρωτήσεις περὶ τῶν Ῥώσων στρατηγῶν καὶ πολλῶν ἄλλων πραγμάτων· περὶ τῶν αἰχμαλώτων ὅμως οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερε. Μετὰ πολλὰς δὲ ἡμέρας ὁ Σιαμίλ ἀνήγγειλε πρὸς τὸν Γράμοφ ὅτι ἐσκόπει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Δαργιδέδενον, καὶ ὅτι ἐκεῖ θὰ ἐπραγματεύοντο περὶ τῆς γνωστῆς ὑποθέσεως. Καὶ ἀληθῶς ἀνεχώρησε τὴν ἐπιούσαν ἀπὸ πρωῒας, παρακολουθούμενος ὑπὸ διακοσίων μουριδῶν (*). Τὴν ὥραν ἐκείνην ἠκούσθησαν πυροβόλων καὶ κανονίων κράτοι ἕνεκα συμπλοκῆς, καθ' ἣν ὁ στρατηγὸς Βράγγελ κατετρόπωσε τὸ κυριώτερον σῶμα τῶν στρατευμάτων τοῦ Σιαμίλ. Ἡ ἀποχώρησις τοῦ Σιαμίλ ἀπεδείκνυε μὲν ὅτι δύσκολα εὐθεῖραι τὰ καθ' ἑαυτὸν, ἐτήρει ὅμως πάντοτε ἀταραξίαν ἡθους. Πρὶν δὲ προχωρήσῃ εἰς τὰ ὄρεινότερα μέρη, ἡταιρεύετο μετὰ τοῦ παρακολουθοῦντος αὐτὸν Γράμοφ· καὶ εἰς τῶν ἀξιωματικῶν ἔψαλε τὸ ἱερὸν ᾄσμα *Alia illa il. Alia il. Alia il*, τὸ ὅποιον ἐπανέλαβον ἐν χορῷ ὅλοι οἱ μουριδαί. Οὕτω πῶς προέβησαν ἱκανῶς· ἀλλὰ τὸ πῦρ τῆς μάχης ἐγένετο τασούτω ζωηρόν ὥστε ὁ Σιαμίλ ἐστάθη, ἐπέβη ἐπὶ δύο ἢ τρία λεπτά τῆς ὥρας, μετ' ἧς ἐπανέλαβε τὴν πορείαν χωρὶς νὰ δείξῃ τὴν ἐλαχίστην ἀνησυχίαν, διότι πάντοτε φαίνεται ἀτάραχος. Καὶ κατὰ τὰς κρίσιμωτέρας περιστάσεις ἀστειεύεται ἢ σοφίζεται τι ψεύδος ὅπως κρύψῃ τὴν ἐσωτερικὴν ταρχὴν του.

» — Ἰσαάκ βεν (**), εἶπε πρὸς τὸν Γράμοφ ὅπως ἐλύσῃ ἀλλοχρῶ τὴν προσοχὴν του, βλέπεις τὸ ἄλογον τοῦτο μὲ τὰ δύο διατάκκια;

» — Μάλιστα.

» — Ἰδοὺ πῶς πρέπει νὰ ἐκστρατεύῃ τις· ἐκεῖ

(*) Κατὰ τὰς ἐκστρατείας ὁ Σιαμίλ συνοδεύεται πάντοτε ὑπὸ 200 λογάδων μουριδῶν, καλῶς ὁπλισμένων καὶ ἰδιαιτέρην ἐχόντων σημαίαν. Καὶ οἱ μὲν ἡμίσεις αὐτῶν προπορεύονται, ἔπονται δὲ οἱ λοιποί. Βαδίζοντες διηρημένοι εἰς σιπὲς πέντε ψάλλουσι τὸν στίχον τοῦ Κορανίου τὸν ὅποιον ἀντιγράφω ἀνωτέρω· ψάλλουσι δὲ αὐτὸν ἀλλελοδιαδόχως οἱ προπεριφερόμενοι καὶ οἱ ἑπόμενοι. Ἐκ δὲ τῶν τοῦ Σιαμίλ ἔρχεται ὁ σουλτάνος Δανιὴλ, εἰς μόνον τὸν ὁποῖον δίδεται ἡ ἐπιτιμία αὐτῆς θέσεως.

(**) Τὸν τίτλον τοῦτον ἰδοὺν ὁ Σιαμίλ πρὸς τὸν Ἰσαάκ Γράμοφ.

μέσα εὐρίσκεις ὅλα μου τὰ πράγματα· καὶ ὡς τόσον εἶμαι ἱμάμης καὶ ἀρχηγὸς στρατευμάτων. Εἰς τὴν Ῥωσίαν ὅμως καὶ οἱ ἀνθυπολοχαγοὶ σύρουν περισσώτερα· διὰ τοῦτο αἱ στρατιωτικαὶ φάλαγγές σας εἶναι τάσον ἐκτεταμέναι, τὸ ὅποιον, ὁμολόγησέ το, φέρει μεγάλα ἐμπόδια.

» Ολίγον πορρωτέρω ὁ Σιαμίλ καὶ οἱ περὶ αὐτὸν συνηντήθησαν ὑπὸ πολλῶν ὄρεινῶν οἴτινας, ὡς ἐφαίνετο, εἶχον μετασχῇ τῆς τελευταίας μάχης, τῆς ὁποίας τὸ πῦρ ἤλαττοῦτο ἀδιακόπως. Εἰς δὲ τούτων ἐνεχείρισας τῷ Σιαμίλ τεμάχιον χάρτου ἐφ' οὗ ὁ ναῖπ ἔσκι ἔγραψεν αὐτῷ ἐν συντόμῳ. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὁ Σιαμίλ συναχάρη τοὺς περιεστῶτας εἰπὼν ὅτι οἱ Ῥῶσοι ἐτράπησαν.

» — Εὐχαριστήσατε ἐκ μέρους μου τὸν ἔσκι ναῖπ, εἶπε μεγαλοφώνως εἰς τοὺς ὄρεινούς, καὶ ἐγχειρίσατε εἰς αὐτὸν τὸν πῖλον τοῦτον ὡς δειγμα τῆς εὐαρεσκείας μου.

» Καὶ ὅμως ὁ Γράμοφ, ὅστις ἤρχετο τελευταῖος, ἤκουσε τοὺς ἐλθόντας ἄλλως πῶς διηγουμένους τὰ τῆς μάχης. Ολίγον δὲ μετὰ ταῦτα στραφεὶς πρὸς τὸν Ῥώσον — Πήγαινε, εἶπεν, Ἰσαάκ βεν, εἰς Δαργιδέδενον· ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τὰ στρατεύματά μου. Παρίμενέ με νὰ ἐπιστρέψω. Δὲν θέλω νὰ ἔλθῃς μαζί μου διὰ νὰ μὴ πληγωθῇς.

» Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μουριδῶν· ὁ δὲ Γράμοφ ἐξηκολούθησε διευθυνόμενος μετὰ τῶν ὁδηγῶν του εἰς Δαργιδέδενον. »

Ὅτε δὲ ἐφθασε πλησίον εἰς τὴν πρωτεύουσιν ταύτην τοῦ Σιαμίλ, οἱ ἐκεῖ μουριδαί ὑπεδέχθησαν αὐτὸν φιλοφρόνως καὶ μετ' ἐκπυρσοκροτήσεων. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνδρῶν τοὺς ὁποίους ἀπῆντα ἦσαν γέροντες, διότι οἱ νέοι ὅλοι εἶχον ἐκστρατεύσει. Ἐδόθη δὲ αὐτῷ πλειότερα ἐλευθερία ἢ πρὸς τὰς περιγχεύσας ἵνα παρατηρήσῃ τὸ Δαργιδέδενον καὶ τὰ περίξ· καὶ περίεργα εἶναι ὅσα εἶδε. Τὸ χωρίον, ὡς ὅλα τὰ χωρία τῶν Τσετσέγκων, ἔχει μεγίστην ἑκτασιν, καὶ ὅλα αἱ οἰκίαι εἶναι ξύλιναι· τῶν δὲ κατοίκων ὁ ἀριθμὸς ἀναβαίνει εἰς τετρακοσίους περίπου. Ἡ οἰκία τοῦ Σιαμίλ κεῖται ἐν μέσῳ τοῦ χωρίου, ἐπὶ ἀποράντου οἰκοπέδου, περιλειομένου διὰ κιγκλίδων καὶ χάνδακος· ἐνταῦθα εἶναι ἡ πρώτη αὐλή, ὅπου ὑπάρχουσιν οἰκήματα διὰ τοὺς διακοσίους μουριδας, τοὺς σωματοφύλακας. Πορρωτέρω κεῖται μικρὸν παράπηγμα, ὅπου εἶδεν ὁ Γράμοφ ὀκτὼ κανόνια ἐλαινά· φαίνεται δὲ ὅτι πλὴν τοῦ ἐκλεκτοῦ τούτου στρατοῦ, εὐρίσκονται εἰς Δαργιδέδενον ἐτι τετρακοῖοι τεσσαράκοντα ξένοι, καὶ μάλιστα Πολωνοί. Ὅσakis ὁ Σιαμίλ μεταβαίνει εἰς τὸ τζαμίον, οἱ μουριδαί σχηματίζουσι δύο γραμμάς ἀπὸ τῆς πύλης τῆς αὐλῆς μέχρι τῆς τοῦ ναοῦ, διὰ μέσου τῆς ὁποίας διαβαίνει ἐκεῖνος, καὶ ψάλλουσι τοὺς προρρηθέντας στίχους τοῦ Κορανίου. Ἐνῶ δὲ προσεύχεται ὁ ἱμάμης, ἴστανται ὅλοι σιωπηλοὶ καὶ ἐν κατανύξει· ἀλλὰ σημειωτέον ὅτι δὲν μένει πώποτε εἰς τὸ τζαμίον πλεον ἡμισείας ὥρας. Τοσούτων δὲ σέβας ἔχουσι πρὸς αὐτὸν ὥστε ὀρκιζόμενοι ὁμνύουσιν εἰς τὸ ὄνομα του.

Τὴν ἐπιούσαν, περὶ τὴν ἑκτὴν ὥραν, ἦλθε καὶ ὁ Σιαμίλ· μετὰ ὥρας δὲ δύο πέμψας ἠρώτησε τὸν ξένον περὶ τῆς υἱείας του, καὶ τὴν δεκάτην προσεκάλεσεν αὐτὸν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπου ἦσαν πολλοὶ συνηγμένοι. Ἰκάθησε δὲ ἐκ δεξιῶν μὲν ἔχων τὸν σουλτάνον Δανιήλ, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τὸν Κερ ἐφ' φένδην. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὁ Γράμοφ ἀνεγνώρισε τὸν ναῖπ Μουρτούλ Ἀλὴν καὶ τὸν συμπολίτην του Σάκ Ἀβδὰς, τὸν ἀρμένιον διερμηνέα. Ἰσταντο δὲ παρατεταγμένοι περὶ τὸν τοῖχον.

α Ὁ ἀπεσταλμένος ῥώσος ἐχαιρέτισε πάντας καὶ ἐστάθη ἀκίνητος πλησίον τῆς πύλης.

β — Εἶσαι καλὰ ; ἠρώτησεν αὐτὸν εὐμενῶς ὁ Σιαμίλ.

γ — Χάριτι, θεῖα καὶ μὲ τὴν εὐχὴν σου, ἀπεκρίθη εὐσεβᾶστως ὁ Γράμοφ.

δ — Κάθισε, ἐπανελάθεν ὁ Σιαμίλ, δακτυλοδεικτῶς θέσιν τινὰ ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ τάπητος.

ε Καὶ ὁ ῥώσος ὑπακούσας ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ τάπητος· μετὰ μικρὸν δὲ ὁ Σιαμίλ ἠρώτησεν αὐτὸν μειδιῶν·

ρ — Πῶς ἦρες, Ἰσαάκ βεη, τὸ Λαγαστάν ;

ρ — Τί ἐννοεῖς, ἱμάμη ;

α — Πῶς σὲ φαίνονται οἱ δρόμοι, αἱ συνήθειαι, ἡ ὑποδοχὴ τὴν ὑπαίαν σ' ἔκαμαν, εἰς ἓνα λόγον ἔλα ὅσα παρετήρησας ;

ρ — Μὲ συγχωρεῖς, ἱμάμη, νὰ ὁμιλήσω ἐλευθέρως ;

ρ — Βέβαια· ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἦναι εἰλικρινής καὶ μὲ τὸν Θεὸν καὶ μὲ τοὺς ὁμοίους του.

ρ — Σὲ λόγῳ λοιπὸν ὅτι οἱ δρόμοι σὰς εἶναι πολλὰ κακοὶ καὶ κατακασιπυμένοι. Αἱ μεταβάσεις γίνονται μὲ κόπον ἕνεκα τῶν ὁσῶν, τῶν στενῶν καὶ τῶν ποταμῶν. Μόλις ἐπεριπάτουں δέκα βέρστια τὴν ἡμέραν καὶ ἀπέκαμνα. Ὅσον ὅμως διὰ τὴν ὑποδοχὴν τὴν ὁποίαν μ' ἔκαμαν εἶμαι πολλὰ εὐχαριστημένος.

ρ — Χαί, φίλε μου, τοῦτο ἐπεθύμουν ν' ἀκούσω. Μάθε ὅτι ὁ δυνατὸς ἡγεμὼν, ὁ ὁποῖος δὲν θέλει νὰ ὑποταγῇ εἰς τρεῖς μεγάλους βασιλεῖς, δὲν ἔμπορεῖ νὰ μὲ βλάψῃ, ἂν καὶ στέλλει ἀδικακῶς στρατεύματα ἐναντίον μου. Δὲν πρέπει, τὸ ἡξυρῶ, νὰ συγκρίνωμαι μὲ μεγάλους μονάρχας· εἶμαι ἀπλὸς Σιαμίλ, τάρταρος· ἀλλὰ αἱ λάσπαι, τὰ δάση καὶ τὰ στενά μου μὲ ἀναδεικνύουν ἰσχυρότερον πολλῶν μοναρχῶν. Ἐὰν ἐδυνάμην θὰ ἔχρισα μὲ ἅγιον μύρον ὅλα τὰ δένδρα τῶν δασῶν μου, καὶ θ' ἀνεκάτωνα εὐοσμὸν μέλι εἰς τὰς λάσπας τῶν δρόμων μου, τότεν τὰ ἀγαπῶ· αὐτὰ τὰ δένδρα καὶ αὐτοὶ οἱ δρόμοι εἶναι ἡ δύναμίς μου.

ρ Μετὰ τὴν ἀπόκρισιν ταύτην ὁ Σιαμίλ ἐστράφη μειδιῶν πρὸς τοὺς περιεστώτας, καὶ ὅλοι ὑπεμεινόμενοι διασάν συγχρόνως· ἀλλ' ἐκεῖνος μεταβαλὼν ἔθος, ἀπέτεινε καὶ πάλιν τὸν λόγον πρὸς τὸν ῥώσον εἰπὼν·

ρ Ἰσαάκ βεη, οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι ἀρχίζουν πάντοτε τὴν ὁμιλίαν ἀπὸ ἀστεϊότητος, καὶ ἐπειτα ἔρχονται εἰς τὰ σπουδαιότερα· αὐτὸ κάμνομεν καὶ ἡμεῖς. Τώρα ἂς ὁμιλήσωμεν διὰ τὴν ὑπόθεσίν μας.

ρ — Πρόσταξε, ἱμάμη, εἶπεν ὁ Γράμοφ καὶ θὰ σὲ ἀποκριθῶ.

ρ — Μήπως οἱ πρίγκηπες Ὀρδελιάνης καὶ Τσαυτσαυατζὲ μὲ περιγελοῦν ; ἠρώτησεν ὁ Σιαμίλ μὲ τόνον ὅλως διάφορον τοῦ πρώτου.

α Ὁ ῥώσος ἐμεινεν ἐκστατικός, ἐνῶ τὸ ἦθος ὅλων ἐδείκνυε μεγίστην προσοχὴν· ὁ δὲ Σιαμίλ ἐξηκολούθησεν·

ρ — Εἶχα ζητήσῃ ἐν πρώτοις εἰς ἐξαγορὰν τῶν οἰκογενειῶν τῶν πάντε ἑκατομμύρια ρουβλίων (22 ἑκατομ. δρ.) Μετὰ ταῦτα ὅμως λυπηθεὶς ἐζήτητα ἐν μόνον ἑκατομμύριον, ἑκατὸν πενήντα ὀρεινοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὸν υἱόν μου· ἀλλ' ἕως τῶρα μὲ τρέφουν μ' ἐλπίδας· ἀπορῶ πόσας ἐπιστολάς γράφουν· καὶ ὅμως ἦτον προτιμότερον· νὰ δώσουν τέλος εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Πρὸ πάντων εἶμαι πειραγμένος μὲ τὸν πρίγκηπα Ὀρδελιάνην, καὶ ἂν τὸν πιάσω . . . Ἀλλὰ τὸ ἴδιον θὰ ἔκαμνε καὶ αὐτὸς μὲ ἐμὲ, διότι εἶμεθα ἐχθροί.

ρ Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, τοὺς ὁποῖους ἔχει συνήθως κλειστούς, καὶ τὸ βλέμμα του ἐγένετο ἀπειλητικόν. Μετὰ βραχέϊαν δὲ σιωπὴν ὁ Γράμοφ ἠρώτησεν εὐσεβᾶστως·—ἱμάμη, μὲ συγχωρεῖς νὰ ὁμιλήσω ;

ρ — Λέγε, εἰπέ με ὅ,τι σὲ παρήγγειλάν νὰ μὲ εἰπῇς.

ρ — Ἀδιάφορον εἶναι εἰς τοὺς πρίγκηπας εἴαν ζητῇς ἐν ἡ πάντε ἑκατομμύρια· μόνον οἱ βασιλεῖς ἔχουν τόσας ποσότητας. Μὲ παρήγγειλαν λοιπὸν νὰ σὲ ἐπαναλάβω τὴν πρώτην προσφορὰν, δηλαδὴ σαράντα χιλιάδας ρουβλίων ἀργυρὰ (ὑπὲρ τὰς 176 χιλ. δρ.) Μόνος ὁ Θεὸς ἡξυρῇ πόσον κόπον ἔδοξιμάπαμεν ἕως νὰ κατορθώσωμεν αὐτὴν τὴν πασότητα.

ρ Εἶπε καὶ ἐσιώπησεν ὁ Γράμοφ· ἐσιώπα δὲ καὶ ὁ Σιαμίλ.

Μετὰ μικρὸν δὲ ἐπανελάθεν ἐκεῖνος·—Ἰδοὺ ὁ σουλτάνος Δανιήλ, ὁ ὁποῖος γνωρίζει καλὰ τὴν κατὰστασιν τῶν πρίγκηπων τῆς Γεωργίας. Ἐρώτησέ τον· εὐρίσκεται κανεὶς τοῦ ὁποῖου τὰ κτήματα νὰ ἀξίζουν ἐν ἑκατομμύριον ;

ρ Ὁ Δανιήλ ἐπεκύρωσε τοῦτο προσθέσας μάλιστα·—Απορῶ πῶς ἡμῶρεσαν νὰ εὕρουν τόσα κτήματα.

ρ Ἀνεμίσχθησαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ναῖπιδες εἰς τὴν ὁμιλίαν, καὶ ἐξέφρασαν διαταγμοὺς περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ ῥώσου.

ρ — Ἰσαάκ βεη, εἰπέ τις ἐξ αὐτῶν, ὅ,τι εἶπες εἶναι ψεῦδος. Τί εἶναι ἐν ἑκατομμύριον δι' αὐτούς ; Τίποτε. Ἐὰν τὸ ἀπῆται ὁ ἱμάμης μας θὰ τὸν ἐδίδαν καὶ ἓνα ἀραμπὰ (ἄμαξαν) γεμάτον φλωρία.

ρ — Ζητήσατε καὶ δύο, ἀπεκρίθη ὁ Γράμοφ ἐντόνως. Τί θὰ τοὺς κάμετε ; Σὰς εἶναι ἀδύνατον νὰ τοὺς περάσετε ἀπὸ τὰ βουνά σας. Βλέπω ὅτι δὲν ἐννοεῖτε τί ὀνομάζεται ἑκατομμύριον. Ἐὰν σὰς ἐδίδαν νὰ μετρήσατε τόσα κουκία ὅσας μονάδας περιέχει ἐν ἑκατομμύριον ἀργυρῶν ρουβλίων, καὶ εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ σὰς ἄρναν νηπτικούς, θὰ ἀπε-

θνήσκετε ὅλοι ἀπὸ τὴν πείναν πρὶν τελειώσετε τὸ μέτρημα.

» Ἡ μεταφορὰ αὐτὴ ἐφάνη προξενήσασα ἐντύπωσιν τινὰ εἰς τοὺς ναῖπιδας, οἵτινες τῶντι δὲν ἐνόουν τί ἐζήτουν· ὁ δὲ Γράμοφ συνεχάρη ἑαυτὸν διὰ τὴν εὐγλωττίαν του. Παρατηρήσας ὁμῶς ὅτι ὁ συμπολίτης αὐτοῦ Σάκ Ἀβὰς ἡτοιμάζετο νὰ ὁμιλήσῃ καὶ νὰ ἀνατρέψῃ ὅ,τι ἐκεῖνος προητοίμασεν, ἐστράφη πρὸς τὸν Σιαμίλ καὶ εἶπεν·

» — Ἰμάμη, κάμε με μίαν χάριν.

» — Ποίαν; ἠρώτησε στεγνῶς ὁ Σιαμίλ.

» — Νὰ προστάξῃς νὰ σιωπήσουν· διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ ὁμιλήσω.

ἀφοῦ ἐχωρίσθην ἀπὸ αὐτόν, καὶ τὸν ἐλησμόνησα. Ὅχι, δότε με ἐν ἑκατομύριον. Ὁ πρίγκηψ Τσαυτσαυατζὲ ἔχασε τὴν οἰκογένειάν του ὑπερασπιζόμενος γενναίως τὸν τόπον του. Ὁ αὐτοκράτωρ χρεώσται λοιπὸν νὰ τὸν ἀνταμείψῃ, καὶ τὴν ἀμοιβὴν αὐτὴν ἄς τὴν ζητήσῃ ὁ πρίγκηψ.

» — Ἰμάμη, κανεῖς δὲν τολμᾷ νὰ ζητήσῃ τι ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα. Μόνος εὐδόκησε νὰ δώσῃ τὴν ἄδειαν εἰς τὸν υἱὸν σου· ὁ πρίγκηψ δὲν ἐτόλμα νὰ τὸν παρακαλέσῃ. Ὅσον δὲ διὰ τὴν γενναϊότητα τὴν ὁποίαν ἐδειξε, καὶ πολλοὶ ἄλλοι δεικνύουν τοιαύτην· ὥστε ἐὰν ἔπρεπε νὰ ἀνταμειβῇ ὅλους, δίδων ἀπὸ ἐν ἑκατομύριον . . .

Ο Σιαμίλ.

» — Δὲν σὲ διακόπτουν πλέον, ἀπεκρίθη ὁ Σιαμίλ περιφέρων βλέμμα ἐξουσίας περὶ αὐτόν· ἀλλὰ πῶς θὰ τελειώσωμεν;

» — Οἱ πρίγκηπες δὲν ἡμποροῦν βεβαίως νὰ σὲ δώσουν περισσότερα τῶν σαράντα χιλιάδων ρουβλίων· πλὴν τούτων θὰ λάβῃς καὶ τὸν υἱὸν σου καὶ ὅλους τοὺς ὀρεινοὺς αἰχμαλώτους ὅσους συνάξωμεν. Ἐὰν δὲ ὁ υἱός σου δὲν θελήσῃ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ νὰ ἔλθῃ, στείλῃς ἀνθρώπους τῆς ἐμπιστοσύνης σου διὰ νὰ τὸν καταπαύσουν.

» — Φίλτατε Ἰσαάκ βεη, εἶπεν ὁ Σιαμίλ, περισσότερον φροντίζω διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ μου παρὰ διὰ τὸν υἱὸν μου. Δεκαεῖς χρόνοι ἐπέρασαν

» — Καλὰ· ὁμιλοῦμεν πάλιν· τῶρα πρέπει νὰ ὑπάγω νὰ προσευχηθῶ.

» — Ἰμάμη, ἐπιθυμῶ νὰ σὲ ὁμιλήσω καταμόνας.

» — Καλὰ, καλὰ . . Πήγαινε εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.»

Ὁ Ῥώσος ὑπῆκουσεν· ἔμεινε δὲ μόνος εἰς τὸ δωμάτιόν του μέχρι τῆς ἑσπέρας. Τὰ γεύματά του ἦσαν ἀξιόλογα, ἔδωκαν δὲ καὶ ἄλλας πρὸς αὐτόν, τὸ ὁποῖον παρὰ τοῖς Τσετσέγκοις σημαίνει ἐξαίρετον ὑπόληψιν. Ἐφεραν πρὸς τούτοις πρὸς αὐτόν καὶ τοὺς μικροὺς πρίγκηπες Τσαυτσαυατζὲ καὶ Ὁρδελιάνη· τὴν δὲ πρὸς τὰς αἰχμαλώτους ἐπιστολὴν εἶχεν ἐγγχειρίσει τὴν προτεραίαν πρὸς τὸν Σιαμίλ. Τὸ ἑσπέρας ὁ Σάκ Ἀβὰς καὶ πολλοὶ τῶν ὀρεινῶν τῶ

παρασταθέντων εἰς τὴν πρωΐνην συνδιάλεξιν ἦλθον πρὸς αὐτόν· οὗτος δὲ συνομιλήσας ἀρμενιστὶ μετὰ τοῦ συμπολίτου αὐτοῦ προσέφερεν αὐτῷ ὠρολόγιον, δύο τεμάχια χρυσοῦ καὶ τσαῖον· ὁ δὲ πιστὸς τοῦ Σιαμίλ ὑπεσχέθη νὰ τὸν συνδράμῃ. Ὅλοι οἱ κατώτεροι ὁπαδοὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ὀρεινῶν εἶναι εἰς ἄκρον ἐραστικὴ τῶν δώρων. Τὴν ἐπιούσαν δὲν προσεκάλεσεν ὁ Σιαμίλ τὸν Ῥώσον, τὴν μετ' αὐτὴν ὁμῶς συνδιελέχθησαν ἐκ νέου· παρευρίσκοντο δὲ καὶ ἄλλοι εἰς τὴν αἴθουσαν.

« — Κάθησε, Ἰσαάκ βεη, εἶπεν ὁ Σιαμίλ κατὰ τὴν τάξιν.

« — Δός με τὴν ἀδειαν νὰ σταθῶ ὀρθιος, διότι πονοῦν τὰ γόνατά μου.

« — Ὅπως θέλεις· εἶσαι καλῶς;

« — Χάρις τῷ Θεῷ.

« — Ὁ Θεὸς νὰ σὲ διαφυλάττῃ! Δὲν θέλεις νὰ χαροποιήσῃς τὰς πριγκήπισας;

« — Τοῦτο εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου.

« — Ἡμεῖς τὰς καλομεταχειριζόμεθα· τὰς φυλάττομεν τόσον καλῶς, ὥστε οὔτε πούλὶ δὲν ἐρχεται νὰ τὰς ἐνοχλήσῃ· τὸ κάμω ὁμῶς μόνον δι' αὐτάς, καὶ πρέπει οἱ πριγκήπες νὰ μὲ γνωρίζουν χάριν. Μὲ δίδουν ὀλίγα χρήματα· καὶ ὑποθέτω ὅτι μακρύνουν τὸ πρᾶγμα μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ἐξουσιάσουν τὸ Δαργιβέδενον καὶ νὰ τὰς ἐλευθερώσουν.

« — Ἰμάμη, εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποκριθῶ εἰς αὐτὰ ἔμπροσθεν ἄλλων.

« — Καλῶς, ἀργότερα, εἶπεν ἐκεῖνος, μὴ ἔχων σκοπὸν νὰ δεχθῇ ὅ,τι ἐζητεῖ ὁ Ῥώσος. »

Τὸ ἐσπέρως τῆς ἐπιούσης ἀπεράσιμα τέλος πάντων νὰ δεχθῇ κατ' ἰδίαν τὸν Ῥώσον· ἀλλ' εἰ καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἐπεθύμει τὴν ἰδιαιτέραν ταύτην συνέντευξιν, ἐφοδεῖτο ὁμῶς μὴ ἔλθωσιν αἴφνης οἱ περὶ αὐτόν καὶ τὸν καταλάβωσιν ἐπ' αὐτοφώρῳ.

« — Καὶ ἂν εἶχαν οἱ πριγκήπες, εἶπεν ὁ Γράμοφ πρὸς τὸν Σιαμίλ, τὸ ἑκατομύριον, δὲν θὰ σὲ τὸ ἐδίδαν.

« — Διὰ τί;

« — Διότι ὁ αὐτοκράτωρ δὲν θὰ τοὺς ἐσυγχώρει νὰ σὲ δώσουν πόρους τόσῳ σημαντικοῦς ὥστε νὰ ἐξακολουθήσῃς τὸν πόλεμον. Πλὴν τούτου εἶναι ὑπερήφανοι, καὶ ὅ,τι εἶπαν μίαν φορὰν δὲν τὸ ἀναιροῦν. Τέλος πάντων, συγχώρησέ με νὰ σὲ τὸ εἰπῶ, ἔπρεπε νὰ εὐχαριστηθῇς διὰ τὴν δόξαν τὴν ὁποίαν θ' ἀποκτήσῃς ἀναγκάζων τοὺς Ῥώσους νὰ σὲ δώσουν τὸν υἱὸν τὸν ὁποῖον σ' ἐπῆραν μὲ τὰ ὅπλα εἰς χεῖρας. Θὰ διασταλπισθῇ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ θὰ γράψουν εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅτι ἐνίκησες τοὺς Ῥώσους.

« — Ὄρθον αὐτό· ἀλλὰ καὶ τὰ χρήματα εἶναι καλὰ, ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ Σιαμίλ.

« — Πίστευσέ με, ἰμάμη, ὅτι ἂν καὶ θέλω νὰ πρὶνῶ χρήσιμος εἰς τοὺς πριγκήπας, δὲν ἐπιθυμῶ ὁμῶς νὰ δυσχεραίσω καὶ σέ. Τίς ἠξέουσι; Ἐνδέχεται νὰ πέσω μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἐξουσίαν σου. . .

« — Καλῶς, ἐπανελάβε μετὰ μικρὸν ὁ Σιαμίλ. Θὰ προσπαθήσω νὰ τελειώσω ἐντὸς τῆς αὔριον μὲ

τὸν λαόν· διότι, ὡς ἠξέουσι, τίποτε δὲν ἠμπορᾷ ν' ἀποφασίσω χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν του. Καὶ μεθαύριον ἀναχωρεῖς μὲ τὴν ὀριστικὴν μου ἀπόκρισιν. »

Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ῥώσος· ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν, περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν, προσεκλήθη καὶ αὐτὸς παρὰ τῷ Σιαμίλ, ὅστις ἐκάθητο ἐν μέσῳ τῶν ὀρεινῶν αὐτοῦ. Ἀμα δὲ ἰδὼν τὸν Γράμοφ ἐστράφη πρὸς αὐτόν καὶ εἶπεν·

« — Ἰσαάκ βεη, πρέπει νὰ σὲ συγχαρῶ. Ἰδοὺ ὁ γραμματεὺς μου. — Καὶ ἐδειξέ τινα καθήμενον ἐνώπιον τετραδίου. — Θὰ γράψω εἰς τὸν πριγκήπα Ὁρβελιάνην· τὰ χρήματα εἶναι ὡς ὁ χόρτος ὁ ὁποῖος ξηραίνεται· δὲν λατρεύομεν τὰ χρήματα ἀλλὰ τὸν Θεόν.

« Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ περιστώτες ἐράνησαν σύννοες καὶ προσεκτικοί· ὁ δὲ Σιαμίλ ἐξηκολούθησε λέγων· — Δὲν θὰ γράψω πολλὰ· δὲν θὰ σὰς μιμηθῶ κατὰ τοῦτο· ἀλλὰ νὰ ἀναγγεῖλῃς ἐκ μέρους μου εἰς τὸν πριγκήπα ὅ,τι τὸν γράφω ἐδῶ· ὁ Θεὸς εἶναι πολυέλεος· νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ υἱός μου καὶ ἀποδίδω τὰς πριγκήπισας.

« Ὁ Ῥώσος ἀπεχώρησεν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον προσεκλήθη καὶ πάλιν ἵνα λάβῃ τὴν ἐπιστολήν. Παράδους δὲ αὐτῷ ὁ Σιαμίλ καὶ τῶν αἰχμαλώτων ἐπιστολήν πρὸς τὸν πριγκήπα Τσαυτζαυατζέ, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀναγνώσει, τὸν παρήγγειλε νὰ θέσῃ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἀμφοτέρως ἐντὸς φακέλλου, τὸν ὁποῖον ἐσφράγισε μόνος, τὸν παρεκάλεσε νὰ ὑπάγῃ εἰς συνάντησιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Τζεμάλ Ἐδδίν, καὶ ἐπὶ τέλους εἶπε·

« — Φρόντισε μὴ τριγυρισθῇ ὁ υἱός μου ἀπὸ ἀνθρώπους κακοθεύλους, οἱ ὅποιοι θὰ τὸν συμβουλεύουν νὰ μὴν ἔλθῃ. Κάμε με αὐτὴν τὴν χάριν. Ἔσο εὐλικρινὴς εἰς ὅλας σου τὰς πράξεις, καὶ θὰ σὲ ἀνταμείψω· ὑγίαινε. »

Τοιαῦτα ὑπῆρξαν τὰ τελευταῖα λόγια τὰ ὁποῖα ἀπέτεινεν ὁ Σιαμίλ πρὸς τὸν ἀπεσταλμένον· μίαν δὲ ὥραν μετὰ ταῦτα, ἀνεχώρησεν οὗτος συνοδευόμενος, ὅπως καὶ ὅτε ἐρθασεν, ὑπὸ κρότων πυροβόλων, καὶ διευθύνθη εἰς Κασάφ Γιούρτ, ὅπου ἐμελλε νὰ συναντήσῃ τοὺς πριγκήπας, ἀναμένοντας ἀνυπομόνως τὴν ἐπάνοδόν του.

Αἱ δὲ πριγκήπισαι ἂν καὶ ἐγίνωσκον τὴν ἔλευσιν τοῦ Γράμοφ, ἠγνόουν ὁμῶς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συνδιαλέξεων· ὑπόπτεον μόνον ὅτι ὁ Σιαμίλ ἦτο ἀνίσχυρος διὰ τὰ διατρέχοντα· ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐπανῆλθε διὰ νυκτός, ἀνευ πομπῆς, συνοδευόμενος ὑπὸ μόνου τοῦ Σελίμ, ἀπεδείκνυνεν ὅτι ἐνίκηθη κατὰ τὴν μάχην. Τὰς ὑποψίας δὲ ταύτας ἐπεκύρου τὸ τεθλιμμένον ἦθος τῶν γυναικῶν ὧλων τοῦ σεραγίου. Μία μάλιστα ἐξ αὐτῶν εἶπε κρυφίως πρὸς τὰς αἰχμαλώτους ὅτι παρ' ὀλίγον συνελαμβάνετο καὶ αὐτὸς ὁ Σιαμίλ, καὶ ὅτι φεύγων διὰ νυκτός μετὰ τοῦ Σελίμ εἶπεν αὐτῷ· — Πρὸ πολλοῦ μὲ φαίνεται ὅτι ζητεῖς εὐκαιρίαν νὰ αὐτομολήσῃς εἰς τοὺς Ῥώσους· ἰδοὺ, πήγαίνα. — Ὀλίγον μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἔφεραν τραυματίαν καὶ ἀπέθεσαν αὐτὸν εἰς τὸ δω-

μάτιον τῶν ξένων· ὅλαι αὐταὶ αἱ εἰδήσεις ἐπεβεβαίουν τὰς ὑποψίας τῶν αἰχμαλώτων.

Ἡ θέσις ὅμως τούτων ἦτο πάντοτε ἡ αὐτή, καὶ ὁ χειμὼν ἐπηύξανε τὰ παθήματα καὶ τὰς στερήσεις τῶν· ἤρχισαν δὲ καὶ νὰ φοβῶνται μὴ παραταθῇ ἐπὶ πολλοὺς ἔτι μῆνας ἡ αἰχμαλωσία τῶν. Μόνην διασκέδασιν εἶχον ἀφ' οὗτου ἐφθασαν εἰς τὸ σεράγιον, τὸ νὰ ἀκούωσι τὰ μυστικὰ τῶν γυναικῶν τοῦ Σιαμίλ καὶ νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς ἐρίδας τῆς φιλαυτίας τῶν. Τέλος πάντων διεδόθη μεγίστη εἰδήσις καθ' ὅλον τὸ Δαργιδέδενον· ὁ υἱὸς τοῦ Σιαμίλ ἐφθασε τὴν 13 Φεβρουαρίου εἰς Σταυρούπολιν, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀνεχώρησεν εἰς Κασάφ Γιούρτ μετὰ τοῦ Γράμορ, ὅστις τὸν εἶχε παρουσιάζει εἰς τὸν πρίγκηπα Τσαυτσαυατζέ (*). Ὁ πρίγκηψ ἔστειλεν ἄνθρωπον ἐπίτηδες εἰς τὸν Σιαμίλ ἵνα προσκαλέσῃ αὐτὸν νὰ πέμψῃ τινὰς ἱκανοὺς νὰ ἐξελέγξωσι τὴν ταυτότητα τοῦ υἱοῦ του. Ἐστάλη δὲ γέρον τις μουριδῆς Ἰουνὸς τὸ ὄνομα, αὐτὸς ἐκεῖνος ὅστις παρέδωκεν ἄλλοτε τὸν νέον πρὸς τοὺς Ῥώσους, ὁ ἐπιστάτης Κάτζιος καὶ ὁ ἀρμένιος διερχομενός. Καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι ἀνεχώρησαν αὐθημερόν.

Ἐνῷ δὲ μετέβαινον σπεύδοντες εἰς Κασάφ Γιούρτ, οἱ ἐν τῷ χωρίῳ διαπραγματεύοντο τὰ περὶ τῶν λύτρων τῶν κατωτέρων αἰχμαλώτων. Ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης οἱ αἰχμαλῶται ὑπεβλήθησαν εἰς δεινότερας δοκιμασίας καὶ ἐφυλάσσοντο μετὰ πλείστης ἀστυρότητας, διότι οἱ ὀρεινοὶ ἠλπίζον ὅτι τὰ παράπανα τῶν πασχόντων ἠθέλον παρακινήσει τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν νὰ αὐξήσωσι τὰ λύτρα. Αἱ πριγκήπισαι ἤκουον συχνότερον ἢ ἄλλοτε τὸ ἱερὸν ἄσμα τῶν ὀρεινῶν· εἶπον δὲ πρὸς αὐτὰς ὅτι ὁ Σιαμίλ ἐφερὲν εὐσεβῆ τινὰ ἀσκητὴν. Κατὰ τινὰς δὲ ἡμέρας οἱ περίεξ ὀρεινοὶ συνερχόμενοι εἰς τὴν ἐξωτερικὴν αὐλὴν ἤκουον τὸν ἀσκητὴν ἱεροκηρύττοντα κατὰ τοῦ πλούτου, καὶ ἐξιστοροῦντα τὰς ἀστυρὰς ἀρχὰς τῶν μουριδῶν· τὸ λοιπὸν δὲ τοῦ χρόνου κατεγίνετο εἰς προσευχάς, τῶν ὁποίων ἐπίσης μετεῖχε καὶ ὁ Σιαμίλ μετὰ τῶν οἰκείων του. Τότε ἐφθانون εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν πριγκηπιστῶν τὰ ἄγματα. Ὅτε δὲ ὁ ἀσκητὴς ἐδίδα τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως, ὅλοι οἱ περιεστώτες ἐπανελάμβανον τὴν ψαλμωδίαν, καὶ παρεδίδοντο εἰς ἑκστασιν. Τὰ αἶτια τῆς κωμωδίας ταύτης ἐνόησαν μετὰ ταῦτα αἱ πριγκήπισαι.

(*Ἐπεται τὸ τέλος.)

(*) Ὁ υἱὸς οὗτος τοῦ Σιαμίλ εἶναι νέος εὐεθὴς, εὐκαμπτος καὶ ὑψηλός· εἶχε δὲ τότε εἰκοσιδύο περίπου ἔτην ἡλικίαν. Καὶ τὸ μὲν ἦθος του ἐμφαίνει ἀγαθότητα, τὸ δὲ βλέμμα νοὺν καὶ ἐνεργητικότητα. Ὁμοιάζει δὲ πολλὰ τὸν ἀδελφόν του Χατζή Μεχμέτ, νεώτερον ἐν ἑνός. Ἀγαπήσει ἀκρὴν τὴν μαλέττην, καὶ ἐπανεβλῶν εἰς τὸν Κόκκινον ἔχειν ὅπερ αἱ βιβλία, εἰδήσια, κτλ. Εἰ καὶ μουσουλμάνος, εἶχεν ὅμως ἀπομονώσει ἐξ ἐλακτέρου τὴν γλῶσσαν τῆς πατρίδος του, καὶ ἡγάπα εὐκρινῶς τὴν Ῥωσίαν.

ΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑ.

—οοο—

Πρώτη ἐντύπωσις.

Ὅποια τὰ Ολύμπια καὶ τίς ὁ ἀγωνοθέτης ἔμαθον οἱ ἀναγνώσται τῆς *Πανδώρας* ἀπ' αὐτοῦ τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅτε ἐγράψαμεν ὀλίγα περὶ αὐτῶν ἐν τῷ 204 φυλλαδίῳ. Πρὶν ἡ οἰκοδομηθῇ δαπάνη τοῦ Κ. Ε. Ζάππα κτίριον εὐρύχωρον καὶ διαρκές, ἀνηγέρθη ἄλλο πρόσκαιρον, ἐν ᾧ ἀπετέθησαν τὰ ἔργα τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας, καὶ ὅπου ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τὴν 18 τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου, παρόντων τῶν Μεγαλειοτάτων βασιλέων, τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν Ἀρχῶν, καὶ ἄλλων ἡμεδαπῶν καὶ ξένων ἐγκρίτων.

Τὴν ἐπιόυσαν τῶν ἐγκαίνιων ἐπισκέφθημεν καὶ ἡμεῖς τὸ *Παλάτιον* τῆς ἐκθέσεως, μὴ φέροντες μεθ' ἡμῶν μήτε μεμψιμοιρίαν μήτ' ἀκρατον θαυμασμόν. Καὶ διστρέψαμεν μὲν ἐν αὐτῷ ὑπὲρ τὰς δύο ὥρας παρατηροῦντες τὰ ἔργα τῆς φιλοπονίας τῶν ὁμογενῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ λιτὰ ὄντα τὰ πρωτόλεια ταῦτα, δεικνύουσιν ὅμως ἐπιμέλειαν, φιλοκαλίαν, εὐφυίαν, τάσιν πρὸς τὴν πρόοδον, ἐνίοτε δὲ καὶ πρόοδον ἀληθῆ, αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην νὰ ὁμιλήσωμεν λεπτομερῶς περὶ αὐτῶν μετὰ δευτέραν καὶ τρίτην ἐπίσκεψιν. Διὰ τοῦτο ἀναγγέλλομεν μόνον σήμερον τὴν ἐναρξιν, καὶ σκιαγραφοῦμεν τὴν πρώτην ἡμῶν ἐντύπωσιν.

Τὸ προσωρινὸν οἰκοδόμημα, ἔργον τοῦ ἀρχιτέκτονος Βουλαντζέ, ἔχει ἐσωτερικῶς, πλὴν τῶν δύο περιστύλων πτερύγων, αἵτινες προσετρήθησαν, ὡς ὑποθέτομεν, μετὰ ταῦτα ἐκατέρωθεν τῆς μεγάλης εἰσόδου χάριν πλείονος ὠραϊσμοῦ τῆς τελετῆς, καὶ κομψότητα καὶ χάριν καὶ συμμετρίαν. Καὶ εἶναι μὲν ἐξ ἀνάγκης μέτριον τὴν ἔκτασιν· ἀλλ' εἰσερχόμενος εἰς αὐτὸ αἰσθάνεσαι κατὰ πρῶτον πλατυνομένην τὴν καρδίαν καὶ ἀνυψούμενον τὸν νοῦν σου, ὡς ὅτε ἐπισκέπτεσαι μεγαλοπρεπὲς κτίριον. Τὸ μικρογραφικὸν τοῦτο *Παλάτιον*, οὗτινος θέλομεν δημοσιεύει τὸ σχέδιον, διακρίνεται εἰς τρεῖς ὑποστάσεις· ἔχει δὲ καὶ πρόδομον, καὶ ἀπέναντι τούτου, πρὸς τὸ βάθος, στοὰν ἴσην, ὡς νομίζομεν, πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ προδόμου. Αἱ τρεῖς αὐτοῦ κατατομαὶ χωρίζονται διὰ κιόνων, ἐν μέσῳ δὲ τῆς κυριωτέρας ὑποστάσεως ἀναθρύει πίδαξ, ὅθεν ἀνυψούμενον τὸ ὕδωρ μέχρι σχεδὸν τῆς ὀροφῆς, καταπίπτει ἐπὶ λεκάνης μαρμαρίνης, καὶ μεταβαλλόμενον εἰς σταγόνας ῥαντίζει τὰ περίεξ φυτὰ. Τὸ ρῶς εἰσέρχεται ἀπὸ τῆς ὑαλίνης στέγης καὶ τῶν περὶ αὐτὴν θυρίδων ἀφθονον, ὥστε οὐδὲ τὰ λεπτότερα ἀντικείμενα δυσκολεύεται νὰ διακρίνῃ ὁ ὀφθαλμός.

Ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκτεθειμένων ἡ διάταξις ἀποδεικνύει ὅτι οἱ ἐπιμεληταὶ δὲν ἐστεροῦντο φιλοκαλίας. Εἰς ἡμᾶς μάλιστα ἐφάνη ἱκανῶς εὐστοχος καὶ ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὸ οἰκοδόμημα, ὥστε δὲν ἐδιστάσαμεν